

Ipoteza aportului migrației gepide ca etapă în constituirea poporului român

Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE
Luni, 23 Noiembrie 2020 08:23 -

Migrația gepidă pare să fi avut un aport mai important decât cele precedente la constituirea poporului român. Foarte documentată este *Colectiv-„Istoria României de la începuturi până în secolul al VIII-lea”*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 1995, pag. 279-325 cu privire la această perioadă a migrațiilor, dar care nu cuantifică explicit acest aport.

Practic însă de o altă modalitate de a explica oiconime existente pe teritoriile Estoniei și Finlandei și respectiv cu populația saami (laponă), precum și regiunea catalană (de descendență got-alanică) pentru care sesizăm unele coincidențe fonetice cu România nu dispunem. Desigur, aceste comparații sunt discutabile. Unele reproduc poate nume tribale sau au cine știe ce alte explicații. Nici *Edward Gibbon- „Istoria declinului și a prăbușirii Imperiului Roman”* nu tratează explicit această temă, gepizii fiind așezați în teritorii care nu mai aparțineau Imperiului.

Iată „coincidențele” oiconimice cu Estonia: nume de sate în principal din reg. Ida-Viru, Estonia: Moldova, Mehida, Matka, Saka, Varja, Pagari, Kalina, Lügănuse, Härjapea, Remniku, Hurtja, Porskowo, Iisaku, Vanatare, Laatre, Tabara, Raadna, Purtse-Matka, Kukruse, iar în sud și est Hummuli, Mõniste, Orava, Sultsi, Saku, Kalvi, Luidja, Tartu, râurile Jägala, Raudna, Navesti, insulele Kihnu, Hiiumaa, Saaremaa sunt redată pe hărți estoniene, având echivalențe preponderent în Caraș-Severin și Suceava (Moldova, Baia sau Civitas Moldaviae, Mehadia/Mhadica, Sacu, Var și Vărădia, Pogara, Calina din Caraș-Severin; Matca Galați; Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Săcuța, Văratec, Călinești, Hurjuieni din Suceava; Logănești, raion Hâncești, Rp. Md.; Hârtiești Argeș și Hertioana Bacău; Poroschia Teleorman, Prascovice, plasa Rajani, Serbia și Poroskovo din Transcarpatia, Isaci Olt și Isacovo din Chiupria-Timocul sârbesc, Vânători, râul Lotru și sat Lotrioara Sibiu, Tabăra din Iași și Neamț și Tábor/Jihočeský-Cehia, Radna Arad, Matca Galați, Cucuruzu Giurgiu și Cucuruzeni, raion Orhei, Rp. Md; Humulești Neamț, Moinești Bacău, Oreavu din Buzău/Vrancea, Sulța Bacău și Suliți Botoșani, Sacu Suceava, Calvinii Buzău, care se regăsește și în Tirol (Calven pe râul Etsch), dar și în Letonia sub forma Kalvene, Luizi-Călugăra Bacău, Tartaul din raioanele Cahul și Cantemir, Rp. Md., Jegălia Călărași și Jigălia Vaslui, Rodna Bistrița-Năsăud, Nevesteasca Prahova și Nevesca-Nymfeo Grecia, Chinari/Várhegy Mureș, Hemeiuș sau Hemieni din Bacău, Sărmașu Mureș. etc.). Un ținut Sakala sau Sakalia e menționat în secolul al XII-lea în sudul actualei Estonii. Nu e clară legătura dintre Rasina (din Põlvamaa), Piiri, lacul Peipsi/Peipus și Rezina, Pereni și Păpăuți, toate din raion Rezina Rp. Md. sau Tabasalu (lângă Tallin) și

Dubășari Rp. Md.

Pentru aceste "coincidențe" presupun și ipotezele: fie absorbția în migrația gepidă (Iordanes pomenește de popoarele gepizilor, *Surse: Iordanes- Getica, XII, pag. 73, preluat de Colectiv- "Istoria României, Vol. I";, Ed. Academiei RPR, 1960, pag. 711*) , fie colonizări vechi ale cavalerilor Frăției Sabiei, ulterior incluși în Ordinul Teuton, fie absorbții de populație alană de către estonieni ori invers, absorbții de fino-ugrici de către sarmați latinizați sau proto-români, n-aș putea spune. Ori aporturi ale Kortiatocivilor podoleni (de asemenea incert, căci Kortiatovicii au colonizat Maramureșul nordic, rutenizându-se ori maghiarizându-se). Poate și colonizări ulterioare ale țărilor ruși, dar incert.

În părțile următoare ale articolului voi detalia comparații cu Finlanda și populația saami (laponă).

Consider că și denumirea Ardeal este derivată tot dintr-un nume regal gepidic (Ardaric), trecută prin filieră avară sau proto-turcică (sub forma Ardil ?). Dacă ar fi preluat din maghiară, ar fi fost preluat poate altfel (Ardei ?, căci în maghiară finalul apare mut), deși istoricii maghiari sunt destul de ferm convinși că românescul Ardeal provine din maghiară.

Personal, nu am altă explicație pentru aceste apropieri fonetice. Unele sunt forțate ori întâmplătoare, indicând etnonime ori exonime tribale.

Dacă este așa, am avea unele legături și cu pomacii (musulmani) din sudul Bulgariei (ei descind din apropiați ai fiului lui Ardaric care a migrat în Imperiul Bizantin și închinând tezaurul tribal a primit o feudă pentru el și însoțitorii săi). Gepizii (care controlau Sirmium și aveau garnizoane în Ardeal □ *Sursă: Colectiv- "Istoria României, Vol. I";, Ed. Academiei RPR, 1960*) □ sunt substituiți de avari. Aceștia au fost și ei probabil în două valuri (?), dar discutabil. Avem unele informații despre confederația avară, provenite de la Zacharias Retor, trimisul episcopului Kardust al Arran (Agvania) din anul 523 și care enumeră triburile confederației la acel an: onoguri/avnagur, oguri/avgars, sabiri, bulgari/bugari, alan, kutriguri/kutargar, avari, akatziri (în altă lectură hazari), itimari/dirmar, saraguri/siruguri, barselt/bagrasir, choliates/kulas, abdeli/abdel, heftaliți.

Toate aceste comparații dau de gândit, chiar dacă unele sunt forțate.

Ipoteza aportului migrației gepide ca etapă în constituirea poporului român

Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE
Luni, 23 Noiembrie 2020 08:23 -

Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE din surse scrise și internet, preluate într-o lucrare literară